

Václav Aulický: S žižkovskou věží už nemůžu být spokojenější

15.10.2024

Když jsem kontaktovala světoznámého architekta Václava Aulického s žádostí o rozhovor a upřesnila mu, že je pro Prahu 3, potěšilo ho to: „Ta je moje oblíbená!“

Co vás spojuje s Trojkou?

Jednak je to moje žena Zdenka, která bydlela v činžáku na Floře, kam jsem za ní v mládí chodil a kde jsme potom několik let už jako rodina bydleli, jednak Spojprojekt Praha v Olšanské ulici, kde jsem pracoval mezi lety 1974 a 2021. Žižkov má podle mě jednu specifickou vlastnost: Na 90 procent domů bylo postaveno soukromníky. Řezník vydělal peníze, postavil činžák, v přízemí měl krám, v prvním patře bydlel, zbytek pronajímal. Takže po revoluci překvapivě velké množství zdejších domů dostali jejich majitelé. Ty domy jsou opravované, všude jsou hospůdky, krámky... Žižkov je krásná čtvrť.

Nezmínil jste žižkovskou věž, kterou jste navrhoval.

Ono se sice většinou o věži mluví z hlediska architektury a ve spojitosti se mnou, je to ale především technologická stavba pro zajištění radiokomunikačních a telekomunikačních služeb. Na to, že stojí zrovna na Praze 3, mělo vliv několik faktorů. Rozhodující byla fáze hodnocení lokality z hlediska pokrytí města signály televizního a rozhlasového vysílání, což byla vzhledem k terénní konfiguraci vždycky místa s vyšší nadmořskou výškou. Konkrétní lokalita se pak stala ve druhé fázi předmětem posuzování z technických a architektonických hledisek. Výsledkem dvouletého procesu byla nakonec volba Mahlerových sadů i podoby věže, tak jak ji znáte.

Stavět se začalo v říjnu 1985. Měl jste tehdy potřebnou tvůrčí svobodu?

Na návrzích jsem začal pracovat v osmdesátých letech, když mi bylo něco málo přes 35 let. Přes všechny potíže spojené s totalitou jsem byl plný síly a dělal práci, která mě bavila. Spojové stavby, a televizní i rozhlasové vysílače obzvláště, jsou natolik specifické, že z jejich charakteru vyplývá osobitý architektonický výraz. K tomu u televizní věže přistupuje náročné stavebně-konstrukční hledisko, takže řešení je do určité míry dané. S žádnými zásadními překážkami jsem se proto nesetkal. Náročnější bylo vypořádat se s nedostatkem kvalitních stavebních i technických materiálů.

Jak vnímáte postupné změny věže, hlavně interiéru?

Veřejné prostory byly otevřeny v únoru 1992. Radiokomunikace vypsaly na jejich provozovatele výběrové řízení a z uchazečů, mezi nimiž byla i francouzská společnost Acor, která provozovala Eiffelovu věž, se zvolila žižkovská společnost Emir Hoffmann. Nájemce neplatil, prostory byly zdevastovány a skončilo to soudní výpovědí. Následně se provozovatelem veřejné části stala společnost TV-Tower, která tu celkem úspěšně působila až do roku 2011. Později ale nastaly potíže. Různé úpravy byly společností provedeny bez ohledu na autorská práva a bohužel bez výtvarné koncepce.

Ted' je situace lepší?

Nynější nájemce, společnost Oreathea, přinesl do areálu vysílače nový vítr. Celková koncepce provozu a prostorů znamená z mého pohledu renesanci a rehabilitaci stavby. Je to nejen díky nasazení a podnikatelské odvaze Romana Laina, ale taky díky skvělému návrhu architektů Jerryho Kozy a Adama

Jirkala z ateliéru SAD. Vyhlídkové kabiny se zvuky města, zřízení baru v místech původního kuchyňského zázemí i navrácení vstupní a výstupní haly do původní polohy patří k rozhodujícím momentům jejich pojetí. Sympatické na plánech dnešního provozovatele je i to, že se inovovalo atrium, kde vznikl divadelní amfiteátr, pavilon snack baru Miminoo a další sezonní aktivity zatraktivňující prostor Mahlerových sadů. A tak se vlastně po dvaceti letech určitým způsobem naplňují naše představy z doby, kdy jsme stavbu navrhovali. Když k tomu připočtu „komputerová“ mimina Davida Černého lezoucí po věži a její noční nasvícení, nemůžu být spokojenější.

Která budova se vám naopak nezamlouvá?

Zásadně se vyhýbám tomu, abych hodnotil architektonické kvality budov jiných autorů. Můžu jen říct, která novodobá stavba se mi moc nelíbí. Je to hotel Don Giovanni u stanice metra Želivského.

Nové výstavbě musí leckdy ustoupit architektonicky zajímavé budovy. Z těch, které jste vytvořil vy, zmizely Transgas ve Vinohradské ulici a telefonní ústředna v Dejvicích. Může stejný osud potkat další objekty?

Zcela určitě. Telekomunikační ústředna v Olšanské ulici je už zbouraná, budova bývalé Merkurie u Trojského mostu je před demolicí, na řadě je sídlo bývalého Chemapolu. Momentálně se mluví i o plánu demolice železničního mostu pod Vyšehradem. Vítězný návrh na úpravu před Wilsonovým nádražím počítá s částečnou demolicí jeho architektonicky hodnotné haly od manželů Šrámkových, což mě zneklidňuje.

Ty budovy se bourají proto, že ztratily svou funkci, nebo existuje jiný důvod?

Někteří jsou proti téhle architektuře zaujatí, prý je normalizační. To je ale nehorázný nesmysl. Architektura může být dobrá, nebo špatná a není ani důležité, v jaké době vznikala. Řadě lidí z oblasti laické i odborné veřejnosti se tyhle stavby nelíbí proto, že jsou takzvaně brutální. Ale ony jsou přece nenahraditelným dobovým svědectvím. Když nebudou, je to, jako když z knihy vytrhnete pár stránek. Ještě připomenu, že stavba bývalého hotelu Internacional na Podbabě je od roku 2000 národní kulturní památkou, stejně jako sídliště Poruba v Ostravě. Obě jsou to stavby socialistického realismu, přičemž areál Transgasu, v roce 1974 označený tehdejším Svazem architektů za typický příklad nesocialistické architektury, vyhlášen za kulturní památku nebyl a proběhla jeho demolice. To jsou paradoxy!

Žižkovská věž není sice národní památka, platí ale za kulturní symbol. Místní patrioti si ji dokonce tetují na tělo. Co vy na to?

To víte, že mě to těší. Na trhu jsou i trička, boty nebo čokoládové bonbony s vyobrazením věže. Je to znamení, že si věž s odstupem času hodně lidí osvojilo. Co si můžu přát víc?